

ZORG

Met de zzp-wet valt in de zorg niet te werken

Werkgevers en bonden zijn het eens: de zzp-voorstellen van minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn veel te complex. In de zorg vrezen ze een explosie aan administratie en hogere tarieven. 'Zijn we net van de vijfminutenregistraties af, dan krijgen we dit.' De nieuwe zzp-wet pakt totaal verkeerdt uit voor de huisartsenzorg, zegt een Friese praktijkhouder, die waarschuwt voor het gevaar van gaten in de eerstelijnszorg.

→ **PAGINA 18**

De nieuwe zzp-wet pakt totaal verkeerd uit voor de huisartsenzorg, waarschuwt Herman Schalkwijk. 'Het gevaar bestaat dat met deze wet gaten in de eerstelijnszorg gaan vallen', schrijft de huisartspraktijkhouder uit het Friese Kollumerzwaag.

Schalkwijk is een van de ongeveer zeventien mensen die de afgelopen weken tijdens een internetconsultatie hun mening hebben gegeven over de zelfstandigenwet die minister Wouter Koolmees van Sociale Zaken uiterlijk 2021 wil invoeren. Daaronder opvallend veel huisartsen, vaak met een identieke tekst die door hun belangenvereniging is voorgekookt.

Toch lijkt de oproep van Schalkwijk uit het hart gegrepen. Het platteland is niet bepaald een trekpleister voor jonge professionals en dus zijn er maar weinig praktijkhouders in de buurt. 'Praktijken worden veelal met behulp van waarnemers, die onder deze wet gaan vallen, over-eind gehouden', schrijft hij. Als de waarnemer opstapt, is het moeilijk een ander te vinden. En juist dat staat te gebeuren als de kabinetsovereenkomsten rondom goedbetaalde zelfstandigen blijven zoals ze zijn.

Koolmees wil met zijn zzp-wet voorkomen dat bedrijven (schijn)zelfstandigen inzetten om te concurreren op arbeidsvoorwaarden. Tegelijkertijd moet de wet ervoor zorgen dat 'echte' ondernemers ongestoord hun gang kunnen gaan. In de praktijk valt dat tegen, klagen betrokkenen. Met name in de zorg. De regels die Koolmees beoogt, staan haaks op de doelstellingen die minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid voor de sector heeft geformuleerd. Hij wil minder regels en de kosten onder controle houden. Maar op beide punten rijdt de zzp-wet hem in de wielen.

Om zekerheid vooraf te krijgen zullen zorgprofessionals — als het enigszins kan — gebruik gaan maken van de nieuwe zelfstandigenverklaring, voorspelt Erik van Dam van de vereniging van zorgverleners VvAA. Wie meer dan €75 per uur verdient, hoeft niet te bewijzen dat hij eigen baas is en wordt gevrijwaard voor loonbelasting en werknemerspremies.

De verklaring biedt uitkomst voor bijvoorbeeld huisartsen en tandartsen zonder eigen praktijk. Alleen, veel van hen verdienen (net) niet de vereiste €75 per uur. 'Daarom is de oproep: haal het optarief omlaag. Zo krijg je minder discussie vanuit de eerste lijn.'

En voorkom je opwaartse druk op de tarieven. In de internetconsultatie signaleert de gemeente Lelystad dat zelfstandigen hun prijzen alvast hebben opgehoogd. 'Bijvoorbeeld tarief 2018, €68, 2019 tarief €75.'

Niet alleen moet het tariefplafond voor de zogenoemde opt-out lager, ook de duur moet langer. Nu geldt de opt-out maximaal één jaar. Huisarts Schalkwijk maakt zich daar terecht zorgen over, vindt Van Dam. 'Dat ondermijnt de continuïteit van zorg aan de patiënt.'

Wie na een jaar nog voor dezelfde opdrachtgever blijft werken wordt niet meteen als werknemer bestempeld, sust de Belastingdienst. Ook zonder de zelfstandigenverklaring kun je zzp'er zijn. Maar Van Dam is er niet gerust op. 'Het is wel degelijk een stuk spannender dan in het verleden. De handhaving capaciteit van de fiscus wordt juist op dit thema flink opgevoerd. Ook bedrijven durven slechts via tussenconstructies zelfstandigen binnen te halen — dat zag je immers bij ING.'

WEBMODULE

Voor Solo Partners, een belangenvereniging voor zelfstandige verplegers en zorgpersoneel, is de opt-out geen issue. 'Onze leden verdienen gemiddeld €39 per uur, dus die zullen vooral te maken krijgen met de webmodule', zegt Lex Tabak, zzp-specialist bij Solo Partners. In de webmodule worden opdrachten met behulp van een algoritme door een 'beslisboom' gelooft. Hun antwoorden bepalen of er sprake is van werk in dienstbetrekking. Zo niet, dan rolt er voor die opdracht een verklaring uit dat er geen inhoudingen zijn vereist. Die webmodule gaat niets oplossen, vreest Tabak. 'Wij denken zelfs dat die kostenverhogend gaat werken omdat er nog meer administratie bij komt.'

Het is oude wetgeving in een nieuw jasje, zo is de mening van Solo Partners. 'Het vraagstuk van de hiërarchie is niet opgelost. Daardoor blijft het onduidelijk voor de zzp'er, vooral als je binnen een instelling werkt. Bovendien is de verklaring geen garantie dat de fiscus toch niet uiteindelijk anders beslist. Dus wat schieten we hiermee op?' zegt Arie Treffers, adviseur bij Solo Partners.

Van de 1,2 miljoen mensen die in de zorg werken zijn er inmiddels ruim 135.000 zzp'er. Die trend zet door, weet Treffers. 'Elke maand komen er zo'n duizend bij. Onbegrijpelijk dat het kabinet daar geen rekening mee houdt.'

De kern van het probleem is dat generieke regelgeving geen recht doet aan hoe in de zorg wordt gewerkt. 'Door de vele regels en protocollen in de zorg is er altijd een mate van sturing. Dat maakt het moeilijk te bewijzen dat er geen gezagsrelatie is.'

Zelfstandigen in de zorg lopen snel het risico als werknemers te worden bestempeld, beaamt ook Van Dam. Daarom lobbyde de VvAA voor voortzetting van de modelovereenkomsten van

Met zzp-wet valt in de zorg niet te werken

Werkgevers en bonden zijn het erover eens: de zzp-voorstellen van minister Koolmees zijn veel te complex. In de zorg vrezen ze een explosie aan administratie. 'Zijn we net van de vijfminutenregistraties af, dan krijgen we dit.'

Lien van der Leij is politiek verslaggever in Den Haag van Het Financieele Dagblad

In het kort

- Zzp-wet van Koolmees staat haaks op doelstellingen in zorg, waarschuwt sector.
- Zorgminister De Jonge stuurt op minder regels en betoelgeling van de kosten.
- Door zzp-voorstellen dreigen juist meer administratieve lasten en hogere tarieven.
- Koolmees komt beroepsorganisaties tegemoet met behoud van modelovereenkomsten.

Negatief advies

Werkgevers en vakbonden hebben de wetsvoorstellen die nu voorliggen unaniem afgekeurd. De plannen zijn veel te ingewikkeld, oordeelt overlegorgaan Stichting van de Arbeid. Daardoor zullen sommige zelfstandigen niet in staat zijn de berekeningen te maken. Kwetsbare zzp'ers gaan juist minder melden uit angst voor een boete als hun administratie niet klopt. Koolmees legt de kritiek naast zich neer. Hij vermoedt dat sociale partners om uiteenlopende redenen tegen zijn: bonden hebben bedenkingen bij de opt-out, terwijl werkgevers juist beducht zijn voor het minimumtarief.

de huidige wet-DBA, die vanwege haar complexiteit in de ijskast is gezet. Koolmees wil handhaving van de modelovereenkomsten toestaan, blijkt uit zijn recente zzp-update aan de Kamer.

Van Dam: 'Daar zijn we blij mee. Vanuit VvAA hebben we destijds zestien overeenkomsten goedgekeurd gekregen door de Belastingdienst die wel rekening houden met de specifieke omstandigheden binnen een bepaalde zorgtak.'

URENREGISTRATIE

Voor de achterban van Solo Partners biedt dat geen soelaas. Tabak: 'In de thuiszorg is het wel gelukt een aantal modelovereenkomsten goedgekeurd te krijgen. Maar binnen een instelling wil de fiscus gewoon niet geloven dat er zelfstandig gewerkt kan worden. Geen enkele intramurale overeenkomst heeft het gehaald.'

Goedbetaald of juist minder, alle zelfstandigen krijgen straks te maken met een urenregistratie waar je u tegen zegt, klagen betrokkenen. Treffers: 'Zijn we net van de vijfminutenregistraties af, dan krijgen we dit. Zzp'ers weten dat zij hun uren moeten bijhouden — dat hoort bij het ondernemerschap — maar de manier waarop ze dat moeten doen, sluit totaal niet aan op de situatie in de zorg.'

Zo moeten zelfstandigen straks de uren die voor een klus staan vooraf gaan inschatten. En achteraf de daadwerkelijk gemaakte uren verantwoord en in rekening brengen. Wijken die af, dan moet de opdrachtgever het verschil bijpassen. En als het uiteindelijke tarief onder het minimum duikt, kunnen opdrachtgevers en zzp'er een boete krijgen.

'Een bijzonder idee en niet bijster praktisch', reageert een Amsterdamse praktijkmanager van enkele tandartsen. 'Sowieso omdat er in de mondzorg weinig met uurtarieven wordt gewerkt.'

Gebruikelijk is dat mondhygiënist of zelfstandige tandartsen de praktijkhouder maandelijks een nota sturen op basis van de door hen gedraaide omzet. Daarvan krijgen zij dan een percentage. 'Terugrekenen naar een uurtarief wordt dan een hele dobber.'

Steeds meer huisartsen werken ook op die manier, weet Van Dam van de VvAA. Declareren op basis van uren ligt dan ook veel ingewikkelder dan het lijkt. 'Het punt is dat de opdrachtgever in de zorg ook iets te zeggen heeft over de indirecte uren die straks moeten worden verdisconteerd. Dat moet je met elkaar afstemmen en ook weer administreren. Bovendien zal je elk jaar het hele circus opnieuw moeten doorlopen, omdat de zelfstandige na een jaar moet verkassen.' Indirecte uren gaan bijvoorbeeld in voorbereiding, administratie of het halen van een bepaald keurmerk zitten.

Kortom: een explosie van de administratie dreigt. 'De administratieve lasten, dat is echt een heel groot issue voor ons,' zegt Van Dam. Maar hij is hoopvol dat het niet zo ver zal komen. Koolmees heeft immers een breed overleg met alle stakeholders aangekondigd om er voor te zorgen dat er uiteindelijk iets bruikbaar ligt. 'Ik heb wel het idee dat de minister luistert.'